

праці, може бути темою наступного дослідження. (Ці питання подекуди були вже об'єктом висвітлення в різних публікаціях [5 – 9].

1. Ekel Jerzy. *Mały słownik psychologiczny. Wiedza powszechna.* – Warszawa, 1968. – 183 s. 2. Педагогика / За ред. Ю.К. Бабанського. – М., 1988. – 480 с. 3. *Nowe kierunki w psychologii a wychowanie. Na podstawie wykładów d-ra Jana Kuchty. Na prawach rękopisu.* 1931. – 78 s. 4. Witwicki Władysław. *Zarys psychologii.* – Lwów – Warszawa, 1928. – 192 s. 5. Леуцук Т. *Естетичне виховання гімназійної молоді. Методико-педагогічний розгляд з минулих надбань. В-во “Основа” Львівського обласного відділу народної освіти України.* – Львів, 2000. – 20 с. 6. Леуцук Т. *Латинська мова – джерело інтелекту. Львівський політехнік, 1996.* – 6 – 12. 06. 7. Леуцук Т. *Німецька мова // Львівський політехнік.* – Львів, 1996. 8 – 11. 8. Леуцук Т. *Світло великих надій. Документальна повість з гімназійних часів.* – Львів: Місіонер, 1996. – 488 с. 9. Леуцук Т. *Vade tecum. Моя педагогічна система. Рукописна праця.* – Львів, 2000. *Logika ogólna. Opracował W, Lutosławski.* – Kraków, 1906.

О.Є. Олеськів

Національний університет “Львівська політехніка”

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ ЗАСІБ ТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ

© Олеськів О.Є., 2002

Проаналізовано 1500 неологізмів, наведених в додатку до Longman Dictionary of Contemporary English 2001, і виявлено найпродуктивніші моделі утворення іменників-комполітів у англійській мові в 80 – 90-х роках.

In this article we analysed 1500 neologisms, given in Supplement to Longman Dictionary of Contemporary English 2001, and revealed the most productive models of compound-nouns word-formation in the English language in 80 – 90 s.

У кожній мові постійно утворюються нові слова і нові значення вже існуючих слів. З'являються нові поняття, які вимагають назв, що зумовлює появу неологізмів. Згідно з Лінгвістичним енциклопедичним словником неологізми – це слова, значення слів чи сполучення слів, які з'явилися в певний період в тій чи іншій мові. Це не тільки нові слова, але і нові значення нових слів, одиниці, які виникли із існуючих елементів мови [2, с. 9]. Слова змінюють свої значення, запозичуються нові слова, але найчастіше, на думку проф. І.Р. Арнольда, неологізми утворюються з існуючого в мові матеріалу згідно з моделями, які є продуктивними в мові на цьому етапі розвитку [1, с. 217]. Продуктивними називають моделі, які в тій чи іншій епосі найчастіше служать еталоном для створення нових слів, словоформ, конструкцій [6, с. 63]. Хоча непродуктивні моделі і є невід'ємною частиною словотвірної системи і впливають на мову, але продуктивні моделі визначають хід і напрямки її розвитку і змін [2, с. 6].

Словоскладання – один з важливих засобів деривації, завдяки якому поповнюється словниковий запас мови. Згідно з дослідженнями Заботкіної В.І., в останні десятиліття в англійській мові зростає роль словоскладання при утворенні неологізмів. У 60 – 70-х роках неологізми утворювалися в основному шляхом афіксації. Однак у 80-х роках 29,5 % від усього корпусу неологізмів становили композити [3, с. 172].

Словоскладання в англійській мові характеризується такими ознаками: 1) безпосередні складові англійського складного слова є вільними формами; 2) послідовне об'єднання форм (juxtaposition compound). Словоскладанням утворюються слова, що належать до різних частин мови, але найчисленнішою групою є іменники [5, с. 88]. Більшу частину неологізмів теж становлять іменники, оскільки найчастіше виникає потреба у номінації предметів і явищ.

Провідне місце серед неологізмів-комполітів належить іменникам моделі N+N, які становлять 48 % їх загальної кількості [2, с. 57]. Кількість складних іменників значно збільшилась за останні 20 років. Додаток до видання Longman Dictionary of Contemporary English 2001 року подає близько 1500 неологізмів. Складні слова становлять 40 % від загальної кількості, з них 92,83 % – іменники, 5,25 % – прикметники, 1,4 % – дієслова і 0,52 % прислівники. Найпродуктивнішою є модель N+N, яка виявляє майже необмежені можливості номінації предметів і явищ, а також характеризується простою синтаксичною і морфологічною будовою. Однак є деякі дискусійні питання стосовно формування їх семантичної структури.

Проаналізуємо 1500 неологізмів, які подаються в додатку до Longman Dictionary of Contemporary English “Longman” 2001, з огляду на продуктивність моделей, виділених авторами монографії “Английские неологизмы” під редакцією Ю.А. Жлуктенко [2, с. 62–63].

Найпродуктивнішими у 60 – 70-х роках вищезгадані автори називають такі моделі:

B is for Ving A

B deals\|concerns A

B has\contains A

B is similar to A

Прослідкуємо їх продуктивність в останньому десятилітті:

МОДЕЛЬ		60 – 70-ті роки		останнє десятиліття	
		ПРИКЛАДИ	%	ПРИКЛАДИ	%
1	B is for Ving A	litterbin bikeway	25,2	oxygenbar powernap	5,45
2	B deals\ concerns A	lifescience cell therapy	17,5	art thearapy help screen	16,36
3	B has\contains A	picture telephone pantsuit	11,9	text message clubland	7,27
4	B is similar to A	tower-block ringway	11,7	flash compain seed money	7,27

Опираючись на дослідження вищезгаданих авторів, ми можемо стверджувати, що в англійській мові у 60 – 70-х роках були продуктивні такі дериваційні моделі:

B is positioned in ,on, at A,

the appearance of B is fixed to a specific time expressed by A,

A is the origin of B,

B is leading to A.

Що стосується 80 – 90-х років, в додатку до Longman dictionary of contemporary English не зафіксовано комполітів, утворених за цими моделями. Спостерігається тенденція до

утворення композитів-іменників за моделями, у яких лише один з компонентів є іменником, а другий – належить до іншої частини мови.

N+V+er *asylum-seeker, job-seeker*

V+N *hate crime*

N+V *corporate wear*

N+V+ing *call screening.*

Швидкий розвиток науки безпосередньо впливає на зміни у мові. І найуживаніші терміни поступово проникають в основний склад мови. Досить швидка комп'ютеризація відобразилась у мові значним зростанням слів, пов'язаних з комп'ютером. Слід відзначити порівняно велику кількість “спортивних” та “музичних” неологізмів. Медицина та економіка продовжують залишатися одними з найважливіших проблем людства, це зумовлює появу нових термінів, пов'язаних з цими науками.

Отже, тематичний розподіл неологізмів-композитів, утворених протягом останніх 20 років, можна узагальнити так:

комп'ютер	19,6 %
економіка	6,3 %
медицина	1,75 %
музика	1,58 %
спорт	1,05 %

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що словоскладання займає значне місце у творенні неологізмів іменників. З проведеного кількісного аналізу випливає, що найпродуктивнішими дериваційними моделями є такі чотири: *B is for Ving A*, *B deals\concerns A*, *B has\contains A*, *B is similar to A*.

1 Арнольд И.В. *Лексикология современного английского языка*. – М.: Высшая школа, 1986. 2. Жлуктенко Ю. А. *Английские неологизмы*. – К.: Наукова думка, 1983. 3. Заботкина В.Ю. *Новая лексика современного английского языка*. – М.: Высшая школа, 1989. 4. *Лингвистический энциклопедический словарь*. – М.: Советская энциклопедия, 1990. 5. Раевская Н.М. *Английская лексикология*. – К.: Высшая школа, 1979. 6. Царев П.В. *Продуктивное именное словообразование в современном английском языке*. – М.: МГУ, 1984. 7. *Longman Dictionary of Contemporary English*. – Longman, 2001.